

APLINKOS ORO UŽTERŠTUMO PROGNOZĖ

Skaičiavimo metodika, naudota kompiuterinė programinė įranga

Teršalų pažemio koncentracijų modeliavimui naudota programinė įranga ADMS 4.2 (Cambridge Environmental Research Consultants Ltd, Didžioji Britanija).

ADMS 4.2 modeliavimo sistema įtraukta į modelių, rekomenduojamų naudoti vertinant poveikį aplinkai, sąrašą (Aplinkos apsaugos agentūros Direktorius įsakymas „Dėl ūkinės veiklos poveikiui aplinkos orui vertinti teršalų sklaidos skaičiavimo modelių pasirinkimo rekomendacijų patvirtinimo“ 2008 m. gruodžio 9 d. Nr. AV-200).

ADMS 4.2 yra lokalaus mastelio atmosferos dispersijos modeliavimo sistema. Tai naujos kartos oro dispersijos modelis, kuriame atmosferos ribinio sluoksnio savybės yra aprašomos dviem parametrais - ribinio sluoksnio gyliu ir Monin Obukov ilgiu. Dispersija konvekciniemis meteorologinėmis sąlygomis skaičiuojama asimetriniu Gauso koncentracijų pasiskirstymu. Sistema gali modeliuoti sausą ir šlapią teršalų nusėdimą, atmosferos skaidrumą, pastatų ir sudėtingo reljefo įtaką teršalų sklaidai, gali skaičiuoti iki šimto taškinių, ploto, tūrio ir linijinių taršos šaltinių išskiriamų teršalų sklaidą. Teršalų sklaida aplinkos ore skaičiuojama pagal vietovės reljefą, geografinę padėtį, meteorologines sąlygas, medžiagų savybes, taršos šaltinių parametrus.

Remiantis 2012-01-26 d. aplinkos apsaugos agentūros direktoriaus įsakymu Nr. AV-14, teršalų, kurių koncentracijos aplinkos ore ribojamos pagal nacionalinius kriterijus, skaičiavimui taikoma 1 valandos, 98,5 procentilio vidurkinimo vertė ir lyginama su pusės valandos ribine verte.

Skaičiavimui reikalingų koeficientų vertės

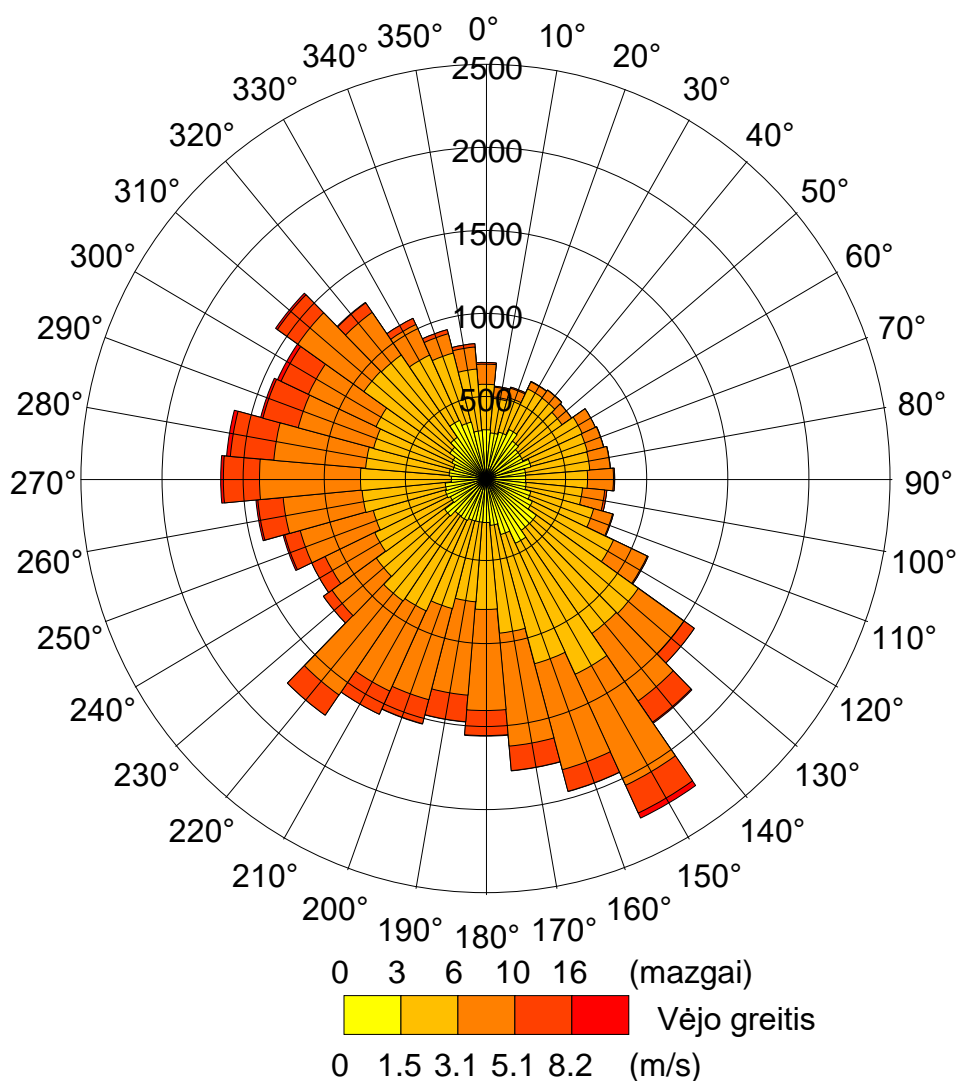
Skaičiavimuose naudoti stacionarių taršos šaltinių parametrai, pagal PAV atrankoje pateiktą informaciją.

Skaičiavimuose naudoti 2011-2015 m. meteorologiniai duomenys iš Vilniaus meteorologinės stoties. Duomenys buvo užsakyti Lietuvos hidrologijos ir meteorologijos tarnyboje. Tarnyba pateikia meteorologinius duomenis 3 val. skiriamosios gebos. Siekiant pritaikyti duomenis programos poreikiams ir skaičiuoti valandines teršalų pažemio koncentracijų vertes, tarpinės vienos valandos reikšmės buvo užpildomos interpoliavimo būdu. Skaičiavimui naudotos vėjo krypties, vėjo greičio, temperatūros ir debesuotumo vertės. 2011-2015 m. vėjų rožė pateikta 1 pav.

Foninis vietovės užterštumas.

Pagal AAA Poveikio aplinkai vertinimo departamento 2017-10-03 raštą Nr. (28.4)-A4-10135 vietovės foniniam užterštumui įvertinti buvo naudojamos Vilniaus regiono santykinai švarių Lietuvos kaimiškųjų vietovių aplinkos oro taršalų vidutinių metinių koncentracijų vertės pateikiamos puslapyje www.gamta.lt

Naudota žemės paviršiaus šiurkštumo vertė – 1 m.

1 pav. 2011-2015 m. Vilniaus vėjų rožė

Teritorijos ploto arba atskirų taškų koordinatės, kur atliekamas teršalų sklaidos aplinkos ore skaičiavimas

Skaičiavimai buvo atliekami 2 km pločio ir 2 km ilgio kraštinės kvadratiname sklype. Lietuvos koordinatinių sistemoje šio sklypo koordinatės yra: X (625900 - 627900), Y (6113500 -

6115500). Skaičiavimo lauke koncentracijos skaičiuojamos 50 taškų horizontalios ašies kryptimi ir 50 taškų vertikalios ašies kryptimi.

Ribinės vertės

Gautos pažemio koncentracijos lygintos su ribinėmis vertėmis, patvirtintomis LR AM ir LR SAM 2000 m. spalio 30 d. įsakymo Nr. 471/582 „Dėl teršalų, kurių kiekis aplinkos ore vertinamas pagal Europos Sąjungos kriterijus, sąrašo patvirtinimo ir ribinių aplinkos oro užterštumo verčių nustatymo“ pakeitime Nr. D1-329/V-469 (V.Ž., 2007, Nr. 67-2627). Šiame dokumente nurodytos pagal nacionalinius kriterijus ribojamų teršalų ribinės aplinkos oro užterštumo vertės.

Pagal ES kriterijus normuojamų teršalų ribinės vertės patvirtintos aplinkos ministro ir sveikatos apsaugos ministro 2001 m. gruodžio 11 d. įsakymu Nr. 591/640 „Dėl aplinkos oro užterštumo normų nustatymo“ (Žin., 2001, Nr.106-3827), 2002 m. spalio 17 d. įsakymu Nr. 544/508 „Dėl Ozono aplinkos ore normų ir vertinimo taisyklių nustatymo“ (Žin., 2002, Nr. 105-4731) ir 2006 m. spalio 3 d. įsakymu Nr. D1-153/V-246 „Dėl aplinkos oro užterštumo arsenu, kadmiu, nikeliu ir benzo(a)pirenu“ (Žin., 2006, Nr. 41-1486).

1 lentelė. Ribinės teršalų vertės

Teršalo pavadinimas	Periodas	Ribinė vertė	Procentilis
1	2	3	4
Teršalai, kurių kiekis aplinkos ore vertinamas pagal ES kriterijus			
Anglies monoksidas	8 valandų	10 mg/m ³	100
Azoto oksidai	1 valandos	0,2 mg/m ³	99,8
	Kalendorinių metų	0,04 mg/m ³	-
Kietosios dalelės (KD ₁₀)	1 paros	0,05 mg/m ³	90,4
	Kalendorinių metų	0,04 mg/m ³	-
Kietosios dalelės (KD _{2,5})	Kalendorinių metų	0,025 mg/m ³	-
Sieros dioksidas	1 valandos	0,35 mg/m ³	99,7
	1 paros	0,125 mg/m ³	99,2

Didžiausios pažemio koncentracijos

TERŠALŲ PAŽEMIO KONCENTRACIJŲ SKAIČIAVIMO REZULTATŲ LENTELE

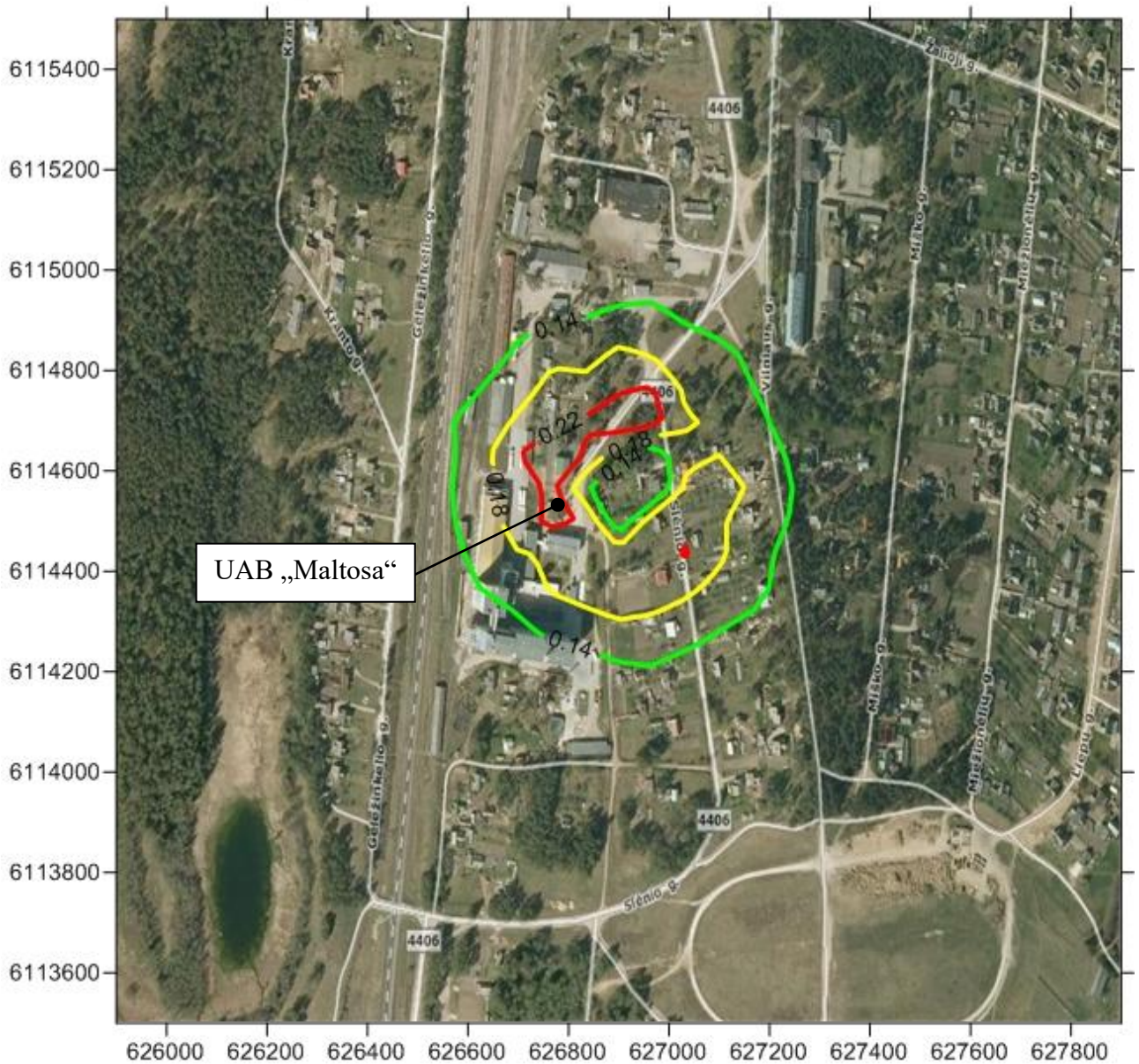
Eil. Nr.	Teršalo		Ribinė vertė mg/m ³		Maksimali teršalų koncentracija skaičiavimo lauke, mg/m ³	
	Pavadinimas	Kodas			Be fonu	Su fonu
1.	Anglies monoksidas	5917	8 valandų	10,0	0,26552	0,45552
2.	Azoto oksidai	5872	Metinė	0,04	0,00629	0,01278
			Valandos	0,2	0,09199	0,09849
3.	Kietosios dalelės (KD ₁₀)	6493	1 paros	0,05	0,01751	0,02851
			Metinė	0,04	0,00549	0,01649
4.	Kietosios dalelės (KD _{2,5})	6493	Metinė	0,025	0,00415	0,01015
5.	Sieros dioksidas	1753	1 valandos	0,35	0,00003	0,00033
			1 paros	0,125	0,000007	0,00031

Sklaidos modeliavimas atliktas priimant pačią nepalankiausią padėtį, t.y. kad išmetimai iš visų taršos šaltinių visą parą, visus 5 metus yra maksimalūs.

Nei vieno teršalo koncentracija aplinkos ore neviršija ribinių verčių.

Anglies monoksido pažemio koncentracijų (mg/m^3) sklaidos prognozavimas – maksimali 8 valandų slenkančio vidurkio CO pažemio koncentracija

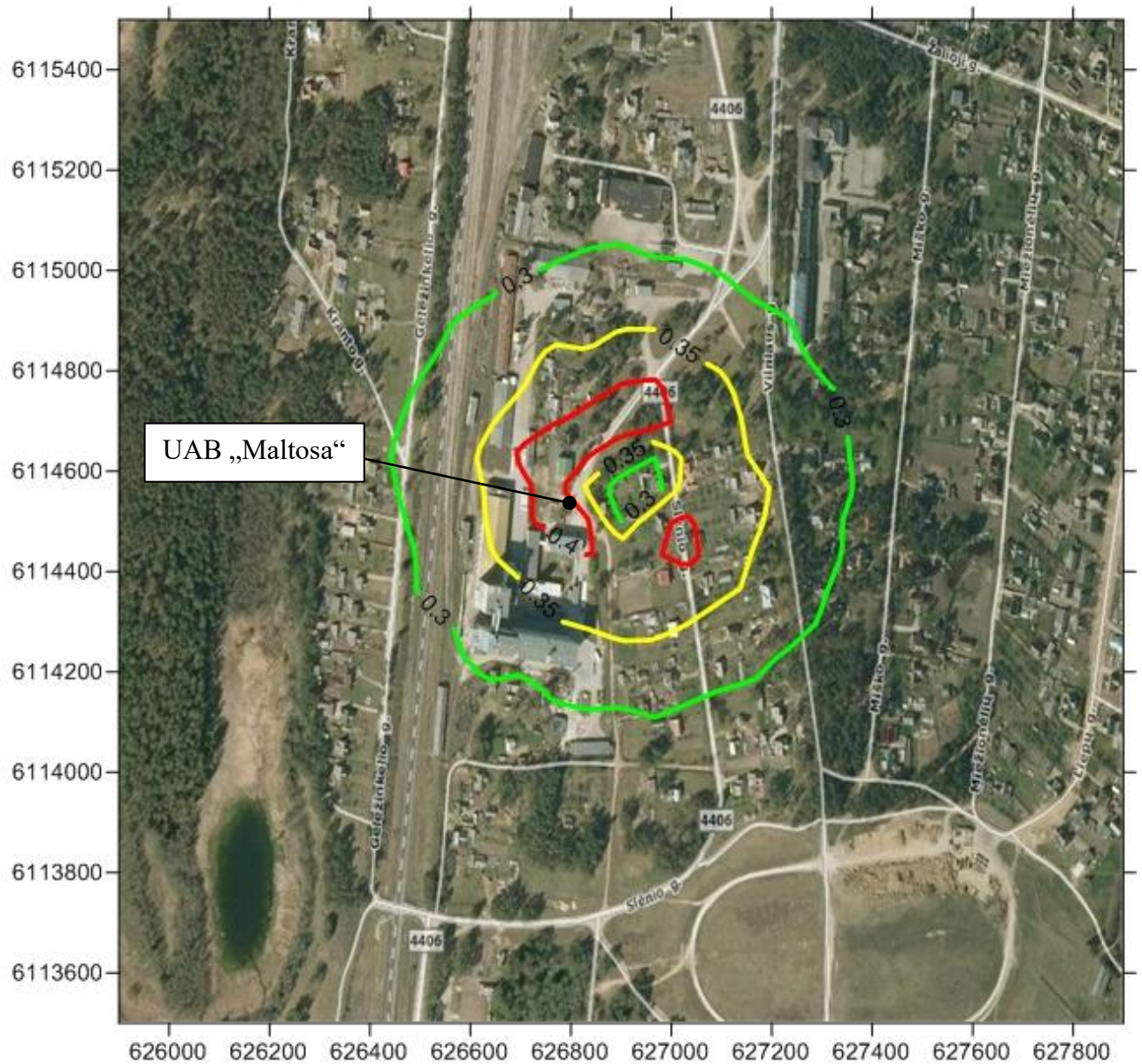
**UAB "Maltosa", be fono
P100.00 mg/m^3 CO <All sour Z=2.0mR 8 val.**

Maksimali 100-ojo procentilio ilgalaikė 8 valandų slenkančio vidurkio CO pažemio koncentracija aplinkinėse teritorijose, sudaroma įmonės, be fono: $0,26552 \text{ mg}/\text{m}^3$ (0,03 RV, kai $\text{RV} = 10 \text{ mg}/\text{m}^3$). Ji pasiekama ~ 5-20 m atstumu šiaurės kryptimi nuo taršos šaltinių. Tai yra didžiausia koncentracija, kuri susidaro eksploatuojant įrenginius, esant nepalankioms meteorologinėms sąlygoms.

Anglies monoksido pažemio koncentracijų (mg/m^3) sklaidos prognozavimas – maksimali 8 valandų slenkančio vidurkio CO pažemio koncentracija

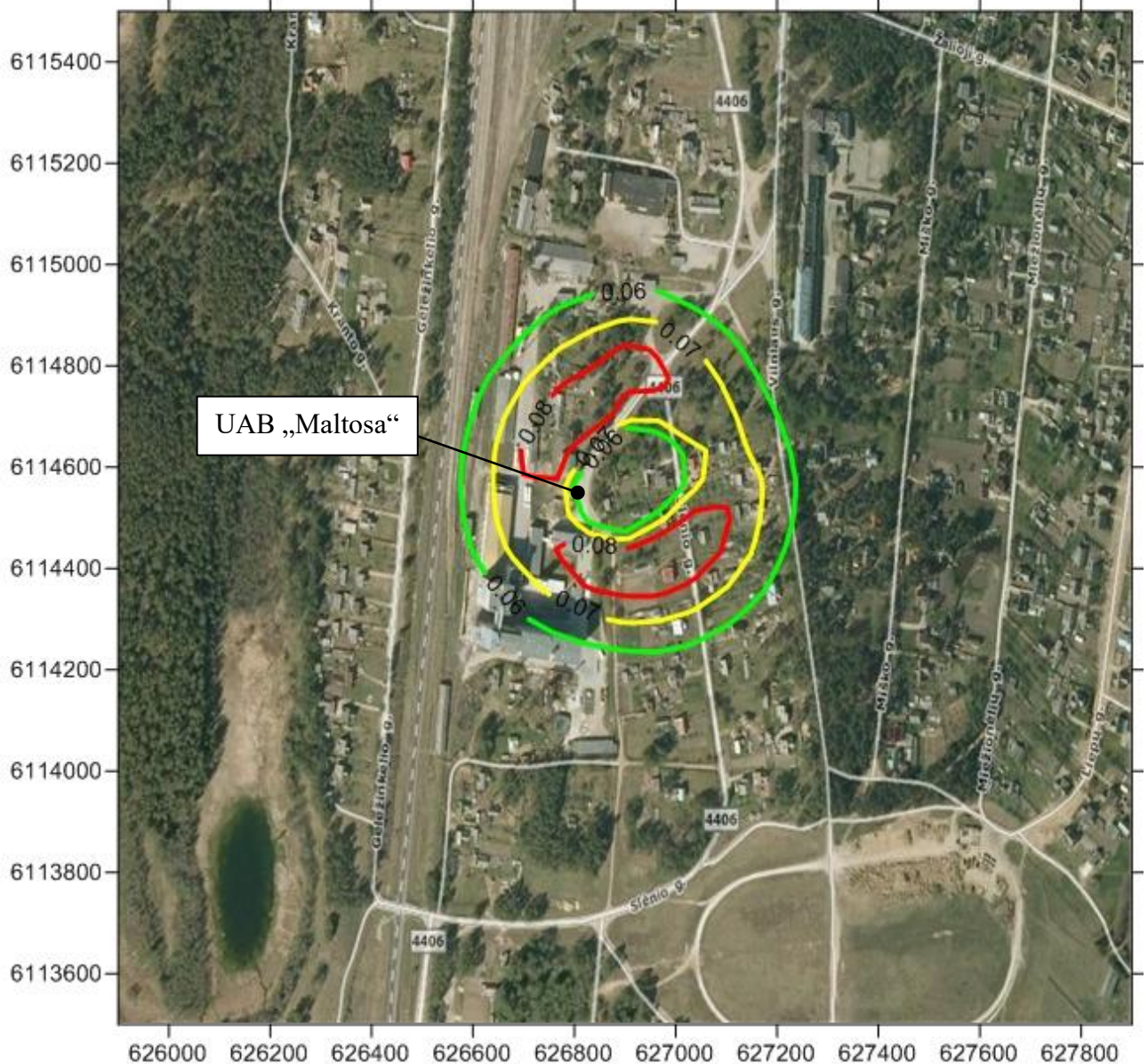
UAB "Maltosa", su fonu
P100.00 mg/m^3 CO **<All sour** **Z=2.0mR 8 val.**

Maksimali 100-ojo procentilio ilgalaikē 8 valandų slenkančio vidurkio CO pažemio koncentracija aplinkinėse teritorijose, sudaroma įmonės, su fonu: $0,45552 \text{ mg}/\text{m}^3$ (0,05 RV, kai $\text{RV} = 10 \text{ mg}/\text{m}^3$). Ji pasiekama ~ 10-20 m atstumu visomis kryptimis nuo taršos šaltinių. Tai yra didžiausia koncentracija, kuri susidaro eksploatuojant įrenginius, esant nepalankioms meteorologinėms sąlygoms.

Azoto oksidų pažemio koncentracijų (mg/m^3) sklaidos prognozavimas – maksimali 99,8-ojo procentilio ilgalaikė vienos valandos NO_x pažemio koncentracija

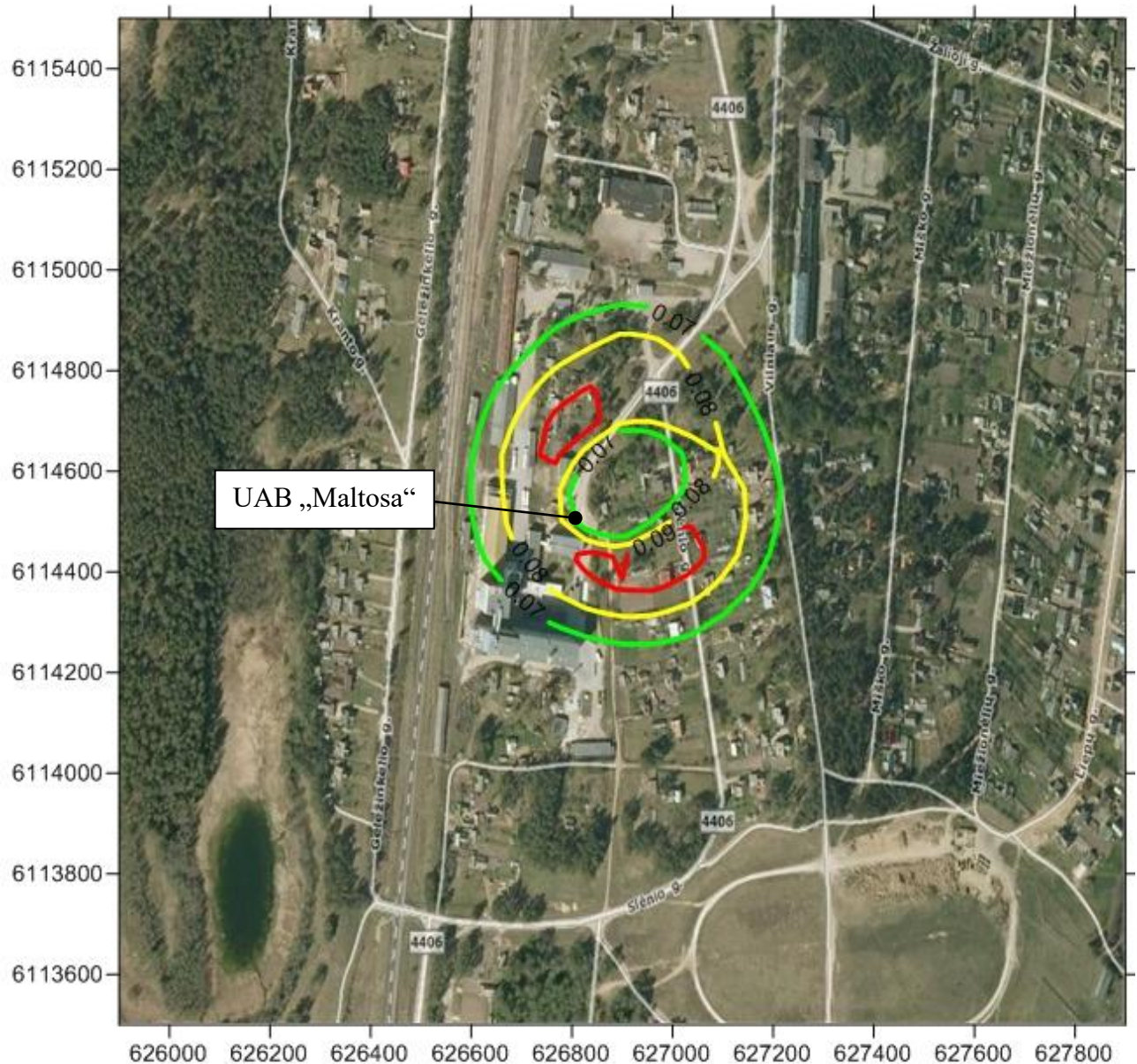
UAB "Maltosa", be fono
P 99.80 mg/m^3 NO_x <All sour Z=2.0m- 1 val.

Maksimali 99,8-ojo procentilio ilgalaikė 1 valandos NO_x pažemio koncentracija aplinkinėse teritorijose, sudaroma įmonės, be fono: $0,09199 \text{ mg}/\text{m}^3$ (0,5 RV, kai $\text{RV} = 0,2 \text{ mg}/\text{m}^3$). Ši maksimali koncentracija pasiekama ~ 20-30 m atstumu visomis kryptimis nuo taršos šaltinių. Tai yra didžiausia koncentracija, kuri susidaro eksploatuojant įrenginius, esant nepalankioms meteorologinėms sąlygoms.

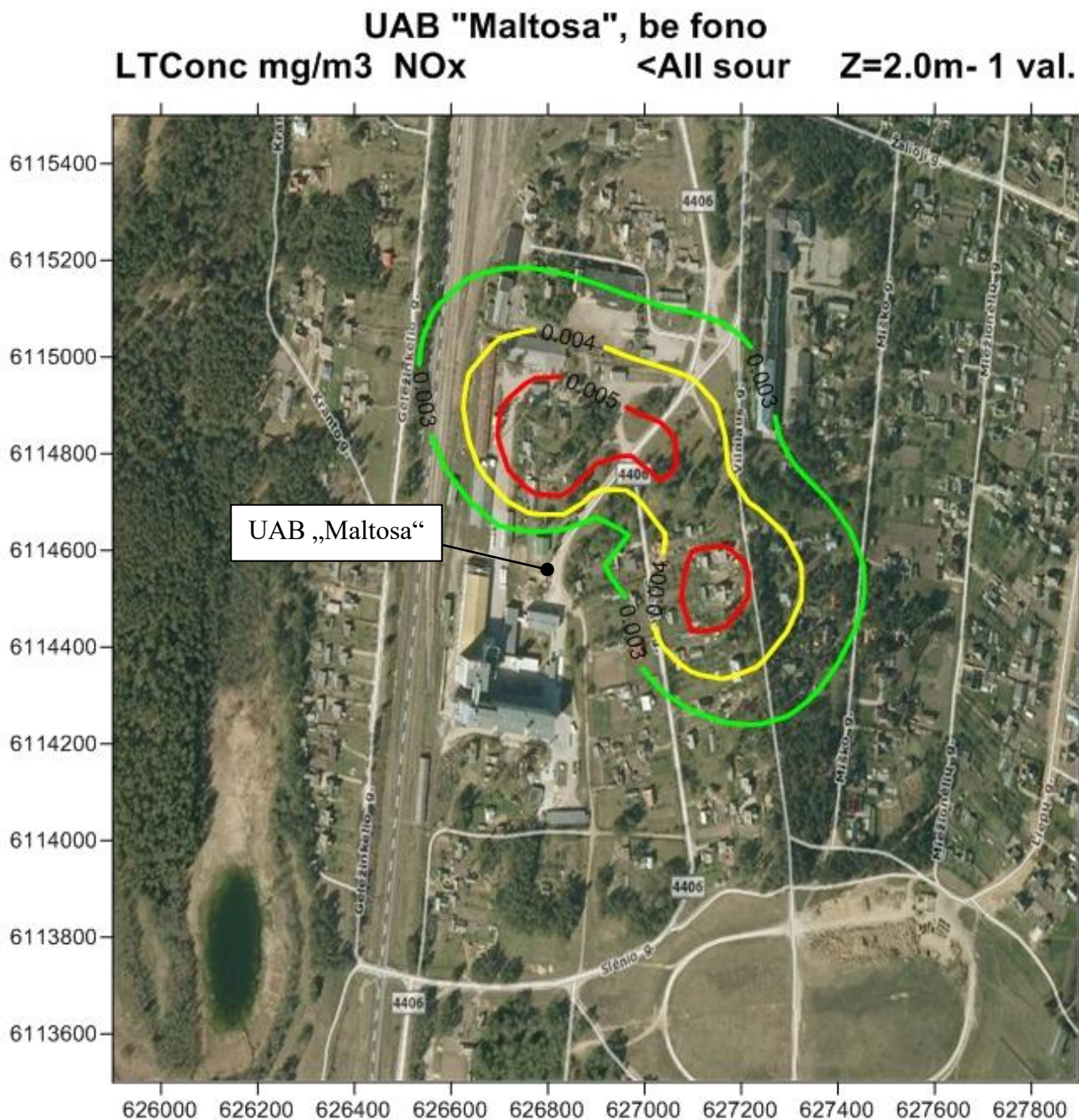
Azoto oksidų pažemio koncentracijų (mg/m^3) sklaidos prognozavimas – maksimali 99,8-ojo procentilio ilgalaikė vienos valandos NO_x pažemio koncentracija

UAB "Maltosa", su fonu
P 99.80 mg/m^3 NO_x <All sour Z=2.0m-1 val.

Maksimali 99,8-ojo procentilio ilgalaikė 1 valandos NO_x pažemio koncentracija aplinkinėse teritorijose, sudaroma įmonės, su fonu: $0,09849 \text{ mg}/\text{m}^3$ ($0,5 \text{ RV}$, kai $\text{RV} = 0,2 \text{ mg}/\text{m}^3$). Ši maksimali koncentracija pasiekama ~ 20-30 m atstumu pietų kryptimi nuo taršos šaltinių. Tai yra didžiausia koncentracija, kuri susidaro eksploatuojant įrenginius, esant nepalankioms meteorologinėms sąlygoms.

Azoto oksidų pažemio koncentracijų (mg/m^3) sklaidos prognozavimas – vidutinė ilgalaikė metinė
 NO_x pažemio koncentracija

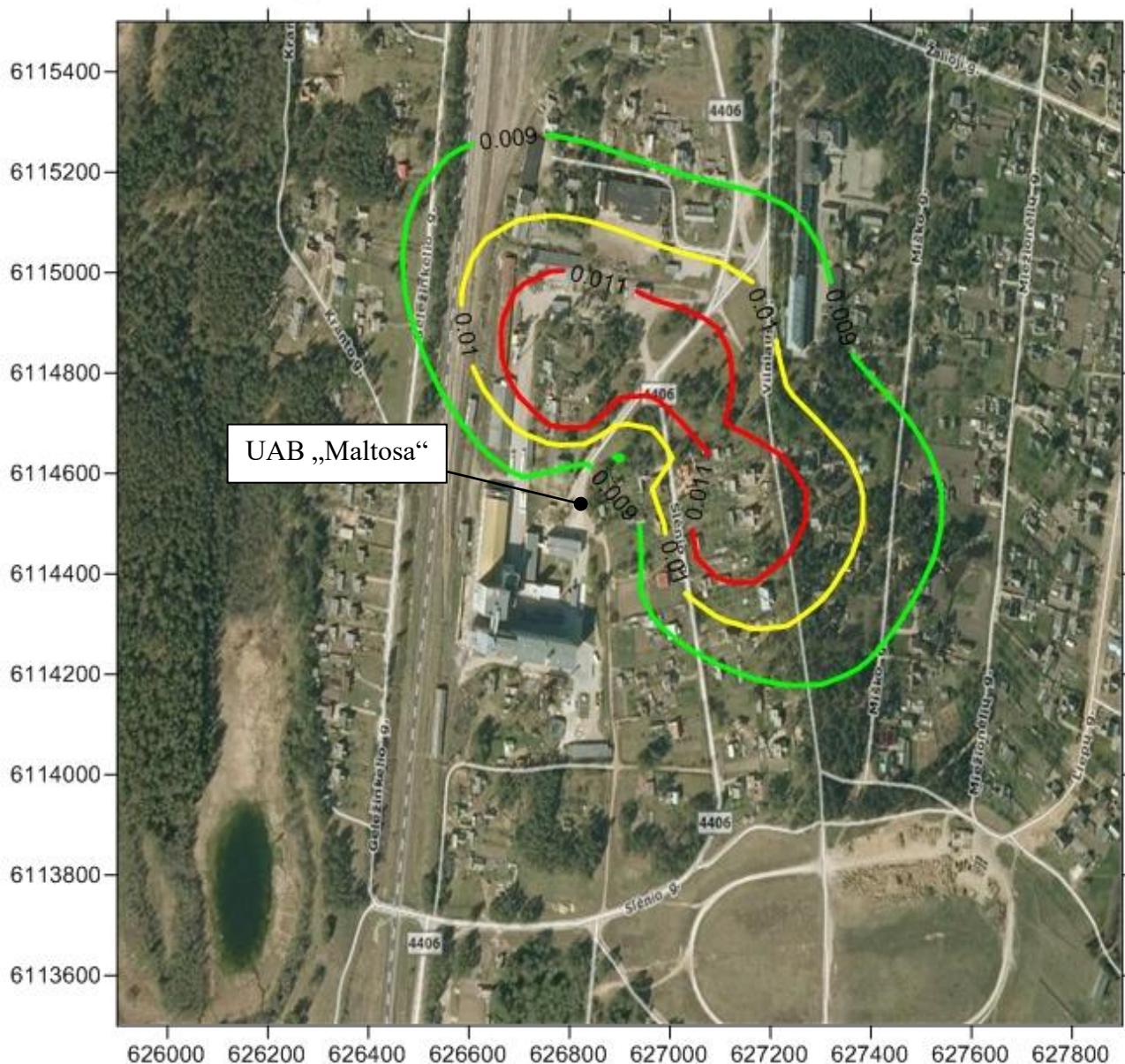

Vidutinė metinė NO_x pažemio koncentracija aplinkinėse teritorijose, sudaroma įmonės, be fono: $0,00629 \text{ mg}/\text{m}^3$ (0,2 RV, kai $\text{RV} = 0,04 \text{ mg}/\text{m}^3$). Ši maksimali koncentracija pasiekama ~ 10-40 m atstumu šiaurės kryptimi nuo taršos šaltinių. Tai yra didžiausia koncentracija, kuri susidaro eksploatuojant įrenginius, esant nepalankioms meteorologinėms sąlygoms.

Azoto oksidų pažemio koncentracijų (mg/m^3) sklaidos prognozavimas – vidutinė ilgalaikė metinė

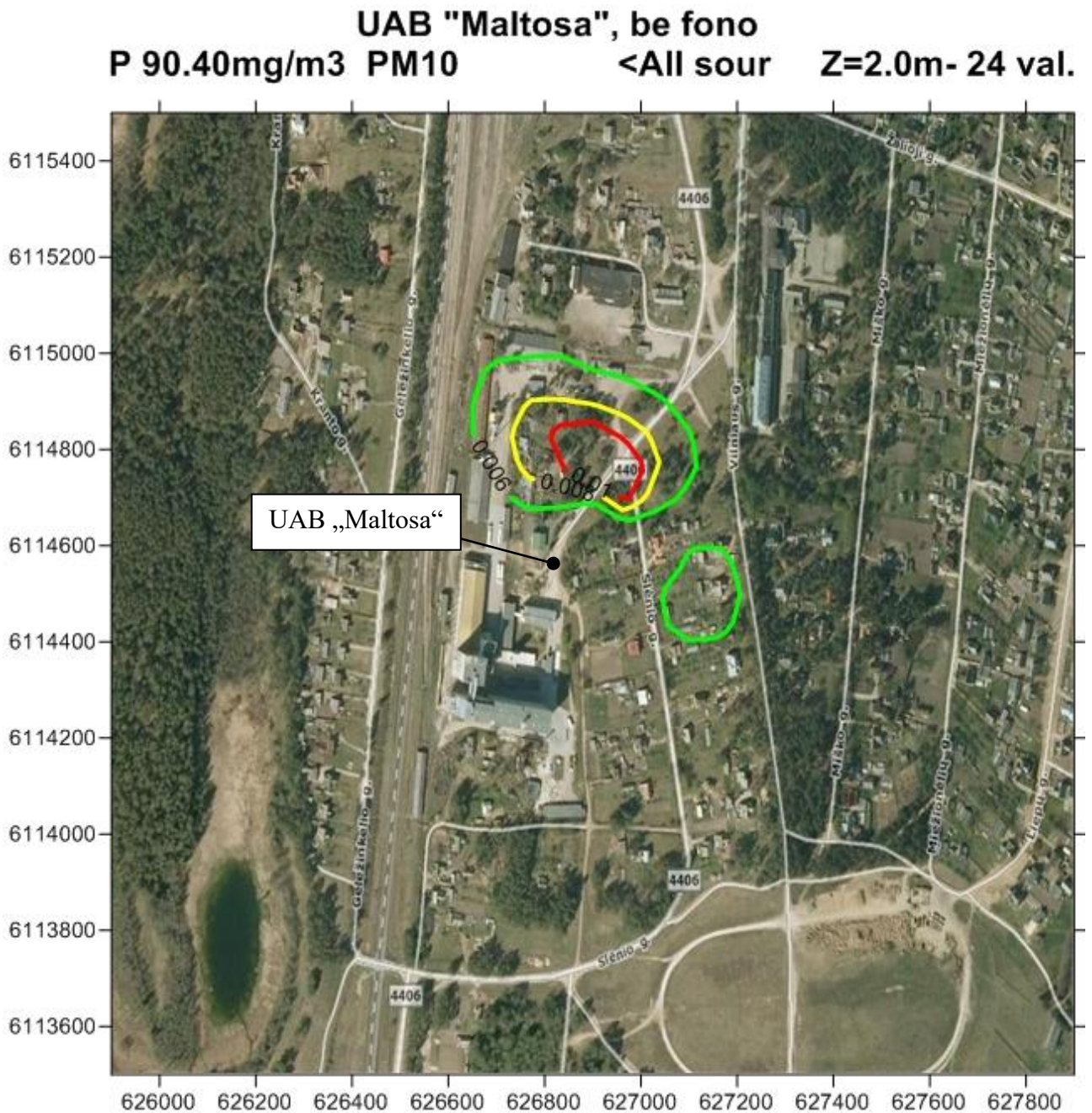
NO_x pažemio koncentracija

UAB "Maltosa", su fonu
LTConc mg/m^3 NO_x <All sour Z=2.0m- 1 val.

Vidutinė metinė NO_x pažemio koncentracija aplinkinėse teritorijose, sudaroma įmonės, su fonu: $0,01278 \text{ mg}/\text{m}^3$ (0,3 RV, kai $\text{RV} = 0,04 \text{ mg}/\text{m}^3$). Ši maksimali koncentracija pasiekama ~ 10-40 m atstumu šiaurės rytų kryptimi nuo taršos šaltinių. Tai yra didžiausia koncentracija, kuri susidaro eksploatuojant įrenginius, esant nepalankioms meteorologinėms sąlygoms.

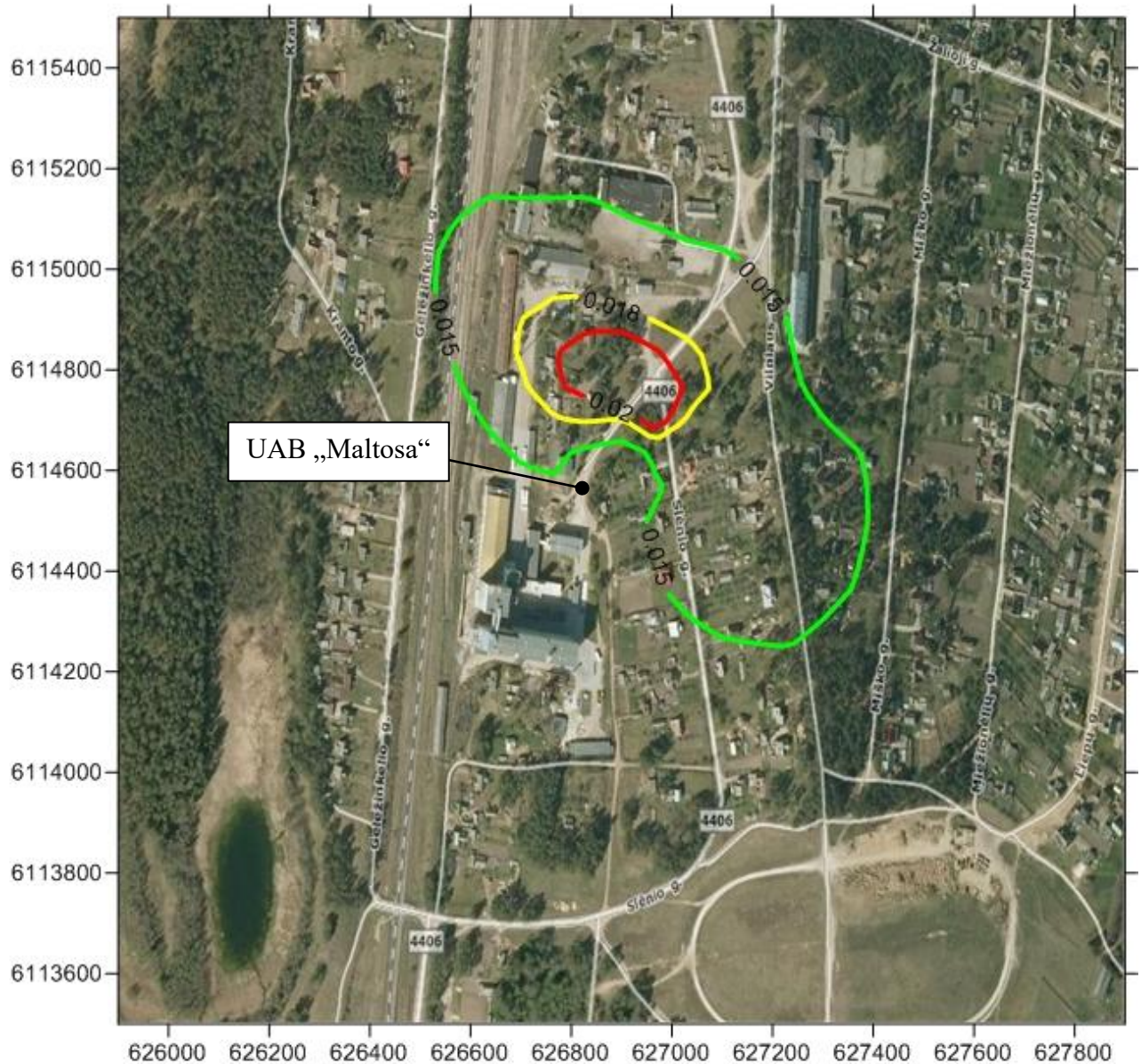
Kietųjų dalelių pažemio koncentracijų (mg/m^3) sklaidos prognozavimas – maksimali 90,4-ojo procentilio ilgalaikė 24 valandų KD_{10} pažemio koncentracija

Maksimali 90,4-ojo procentilio ilgalaikė 24 valandų KD_{10} pažemio koncentracija aplinkinėse teritorijose, sudaroma įmonės, be fono: $0,01751 \text{ mg}/\text{m}^3$ (0,4 RV, kai $\text{RV} = 0,05 \text{ mg}/\text{m}^3$). Ši maksimali koncentracija pasiekama ~ 10-40 m atstumu šiaurės kryptimi nuo taršos šaltinių. Tai yra didžiausia koncentracija, kuri susidaro eksploatuojant įrenginius, esant nepalankioms meteorologinėms sąlygoms.

Kietųjų dalelių pažemio koncentracijų (mg/m^3) sklaidos prognozavimas – maksimali 90,4-ojo procentilio ilgalaikė 24 valandų KD_{10} pažemio koncentracija

UAB "Maltosa", su fonu
P 90.40 mg/m^3 PM10 **<All sour** **Z=2.0m- 24 val.**

Maksimali 90,4-ojo procentilio ilgalaikė 24 valandų KD_{10} pažemio koncentracija aplinkinėse teritorijose, sudaroma įmonės, su fonu: $0,02851 \text{ mg}/\text{m}^3$ ($0,6 \text{ RV}$, kai $\text{RV} = 0,05 \text{ mg}/\text{m}^3$). Ši maksimali koncentracija pasiekama ~ 10-30 m atstumu šiaurės kryptimi nuo taršos šaltinių. Tai yra didžiausia koncentracija, kuri susidaro eksploatuojant įrenginius, esant nepalankioms meteorologinėms sąlygoms.

Kietųjų dalelių pažemio koncentracijų (mg/m^3) sklaidos prognozavimas – vidutinė metinė

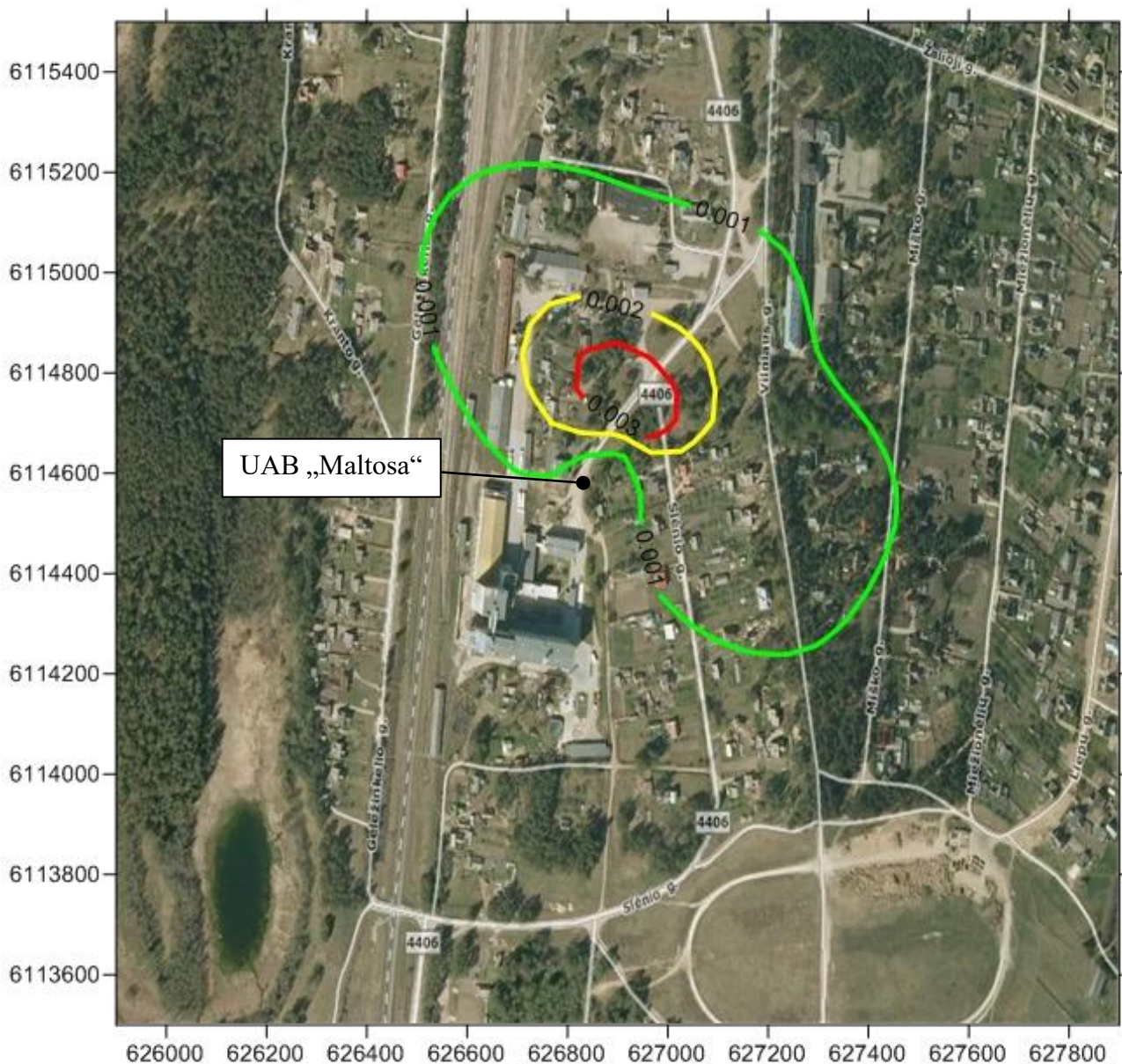
KD_{10} pažemio koncentracija

UAB "Maltosa", be fono

LTConc mg/m^3 PM10

<All sour

Z=2.0m- 24 val.

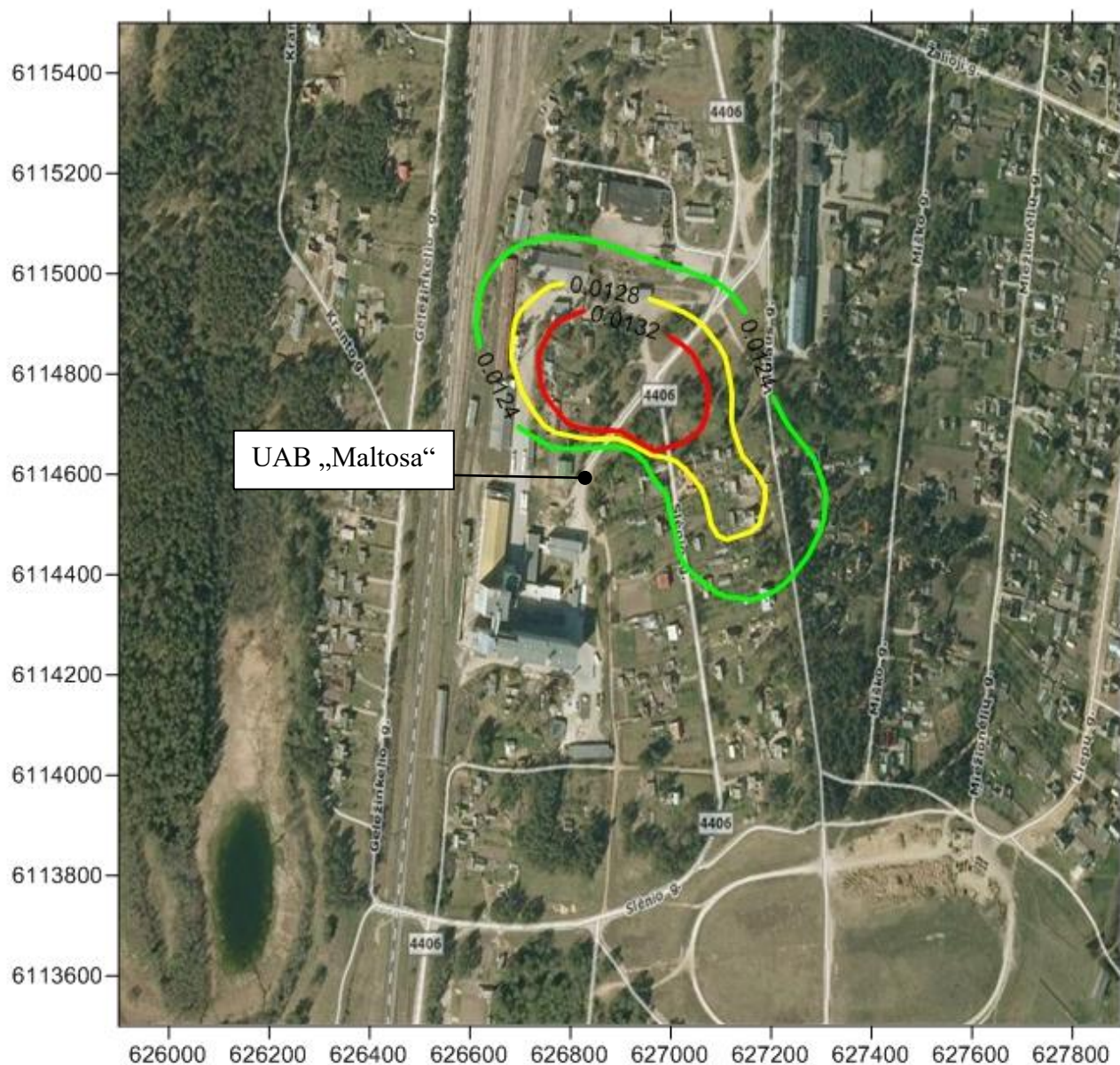

Vidutinė metinė KD_{10} pažemio koncentracija aplinkinėse teritorijose, sudaroma įmonės, be fono: $0,00549 \text{ mg}/\text{m}^3$ (0,1 RV, kai $\text{RV} = 0,04 \text{ mg}/\text{m}^3$). Ši maksimali koncentracija pasiekama ~ 10-30 m atstumu šiaurės kryptimi nuo taršos šaltinių. Tai yra didžiausia koncentracija, kuri susidaro eksploatuojant įrenginius, esant nepalankioms meteorologinėms sąlygoms.

Kietųjų dalelių pažemio koncentracijų (mg/m^3) sklaidos prognozavimas – vidutinė metinė

KD_{10} pažemio koncentracija

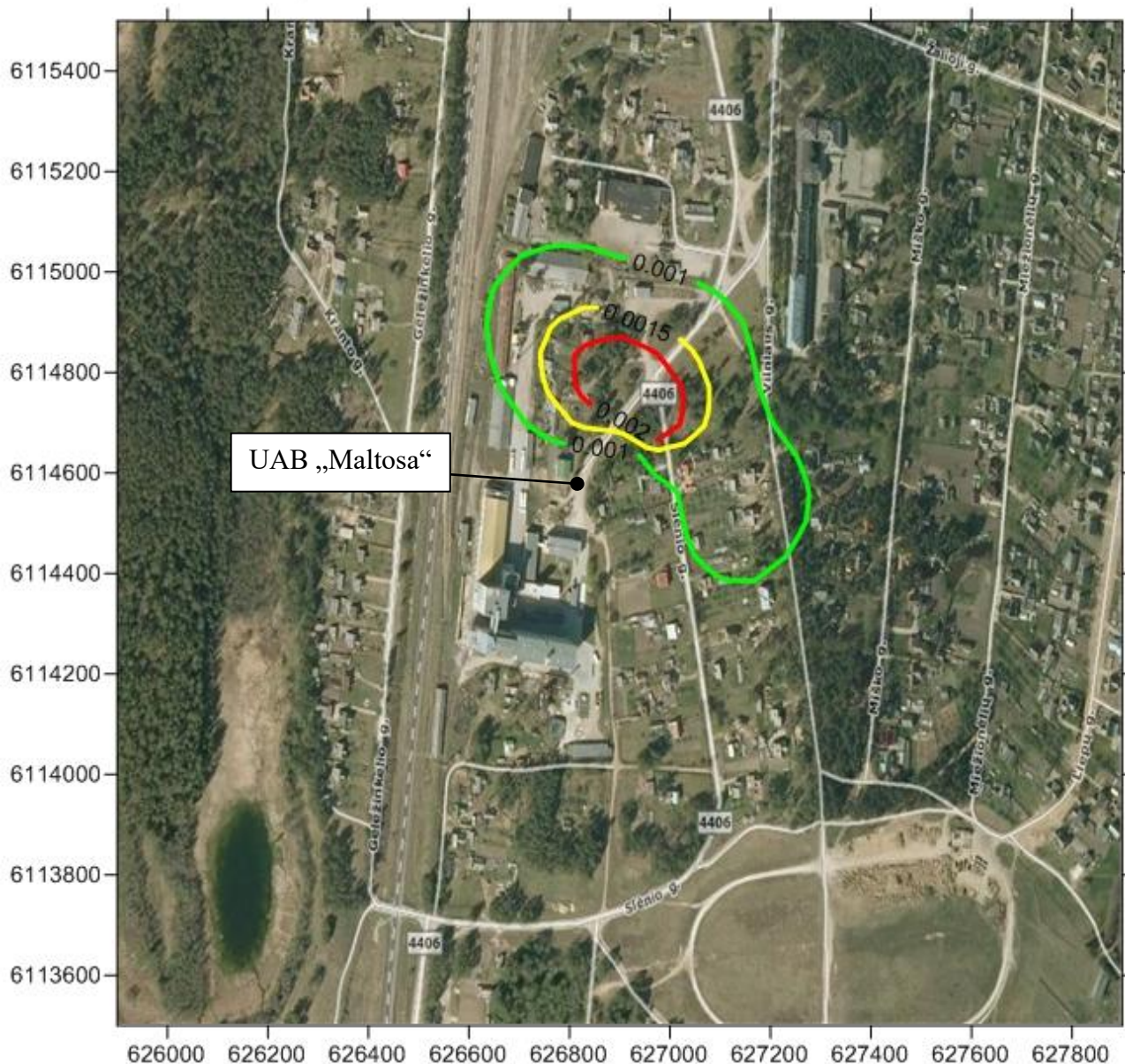
UAB "Maltosa", su fonu
LTConc mg/m^3 PM10 <All sour Z=2.0m- 24 val.

Vidutinė metinė KD_{10} pažemio koncentracija aplinkinėse teritorijose, sudaroma įmonės, su fonu: $0,01649 \text{ mg}/\text{m}^3$ (0,4 RV, kai $\text{RV} = 0,04 \text{ mg}/\text{m}^3$). Ši maksimali koncentracija pasiekama ~ 10-30 m atstumu į šiaurės kryptimi nuo taršos šaltinių. Tai yra didžiausia koncentracija, kuri susidaro eksploatuojant įrenginius, esant nepalankioms meteorologinėms sąlygoms.

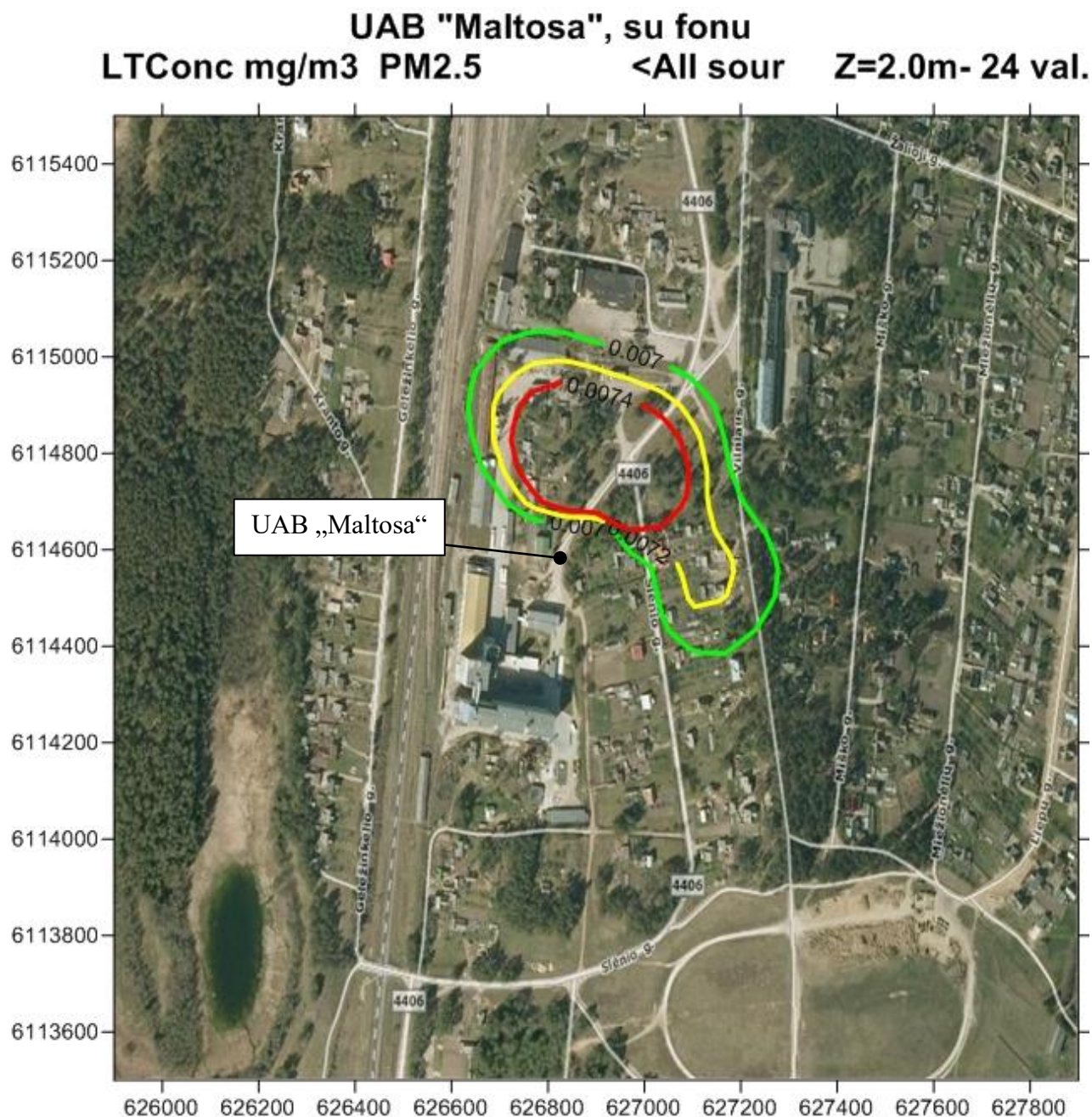
Kietųjų dalelių pažemio koncentracijų (mg/m^3) sklaidos prognozavimas – vidutinė metinė
KD_{2,5} pažemio koncentracija

UAB "Maltosa", be fono
LTConc mg/m³ PM2.5 <All sour Z=2.0m- 24 val.

Vidutinė metinė KD_{2,5} pažemio koncentracija aplinkinėse teritorijose, sudaroma įmonės, be fono: $0,00415 \text{ mg}/\text{m}^3$ (0,2 RV, kai $\text{RV} = 0,025 \text{ mg}/\text{m}^3$). Ši maksimali koncentracija pasiekama ~ 10-30 m atstumu šiaurės kryptimi nuo taršos šaltinių. Tai yra didžiausia koncentracija, kuri susidaro eksploatuojant įrenginius, esant nepalankioms meteorologinėms sąlygoms.

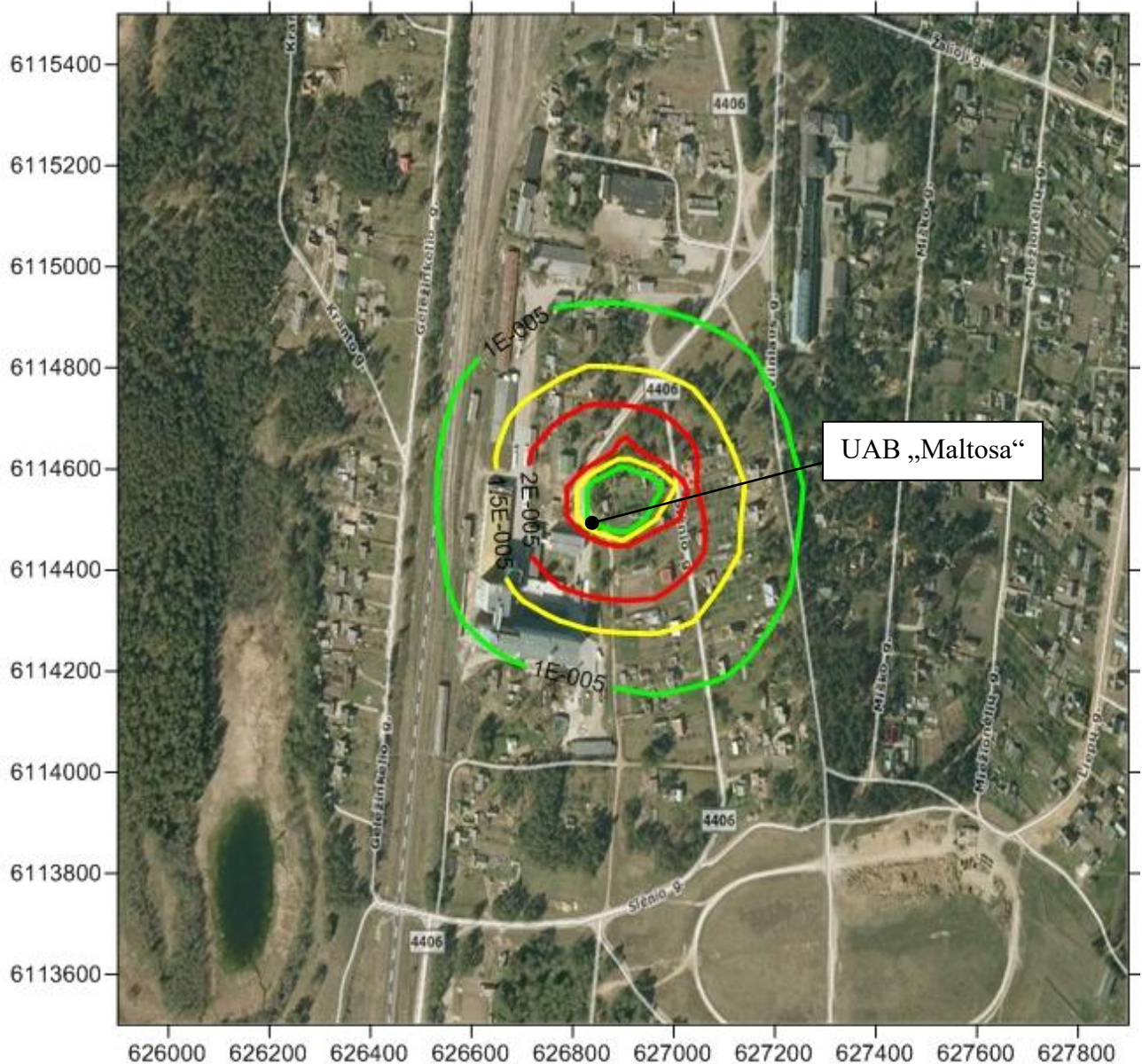
Kietųjų dalelių pažemio koncentracijų (mg/m^3) sklaidos prognozavimas – vidutinė metinė
 $\text{KD}_{2,5}$ pažemio koncentracija

Vidutinė metinė $\text{KD}_{2,5}$ pažemio koncentracija aplinkinėse teritorijose, sudaroma įmonės, su fonu: $0,01015 \text{ mg}/\text{m}^3$ (0,4 RV, kai $\text{RV} = 0,025 \text{ mg}/\text{m}^3$). Ši maksimali koncentracija pasiekama ~ 5-30 m atstumu šiaurės kryptimi nuo taršos šaltinių. Tai yra didžiausia koncentracija, kuri susidaro eksploatuojant įrenginius, esant nepalankioms meteorologinėms sąlygoms.

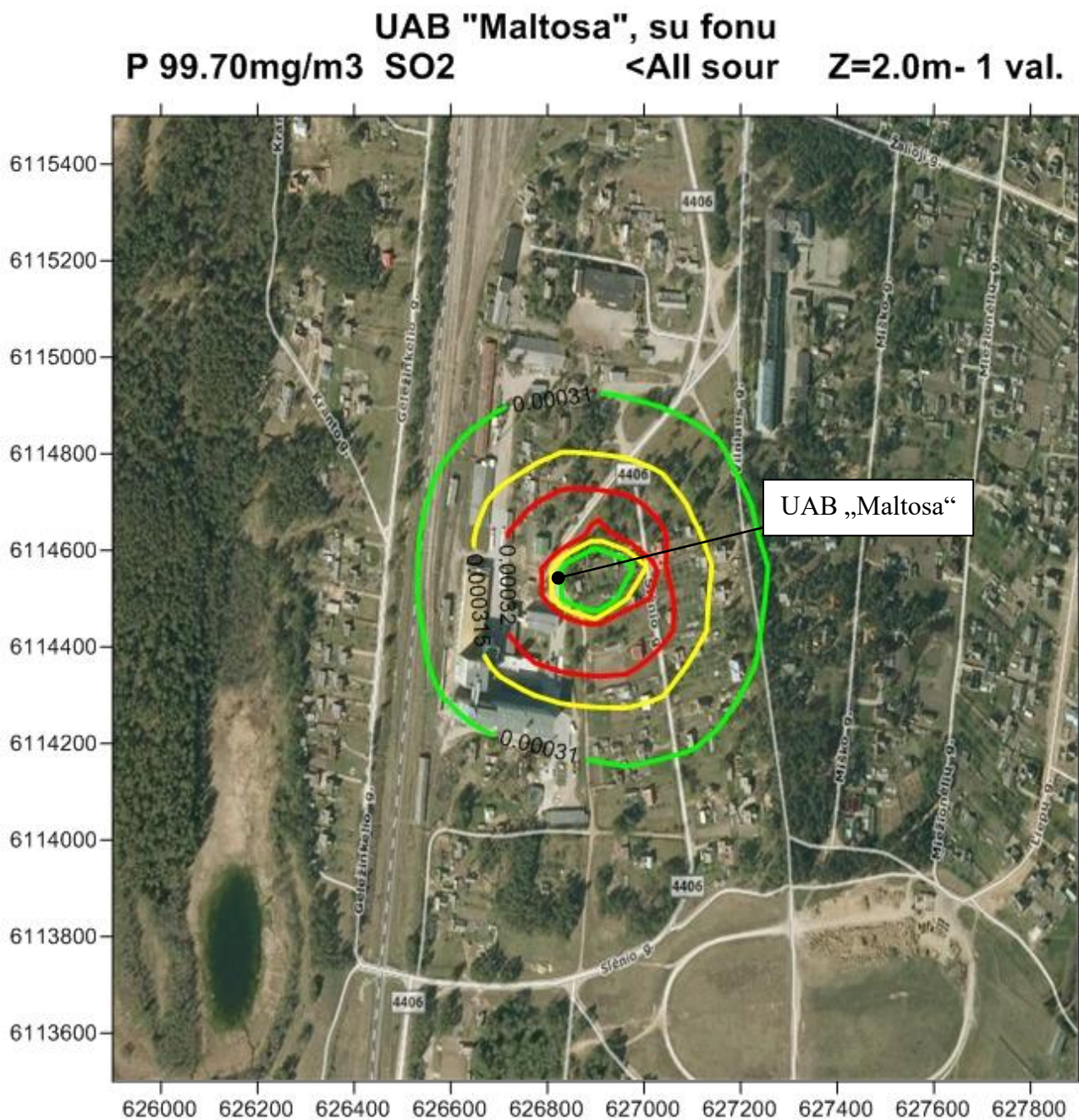
Sieros dioksido pažemio koncentracijų (mg/m^3) sklaidos prognozavimas – maksimali 99,7-ojo procentilio ilgalaikė 1 valandos SO_2 pažemio koncentracija

UAB "Maltosa", be fono
P 99.70mg/m³ SO₂ <All sour Z=2.0m- 1 val.

Maksimali 99,7-ojo procentilio ilgalaikė 1 valandos sieros dioksido pažemio koncentracija aplinkinėse teritorijose, sudaroma įmonės, be fono: $0,00003 \text{ mg}/\text{m}^3$ (sudaro $0,00009 \text{ RV}$, kai $\text{RV} = 0,35 \text{ mg}/\text{m}^3$). Ši maksimali koncentracija pasiekama ~ 10-30 m atstumu visomis kryptimis nuo taršos šaltinių. Tai yra didžiausia koncentracija, kuri susidarytų eksploatuojant įrenginius, esant nepalankioms meteorologinėms sąlygoms.

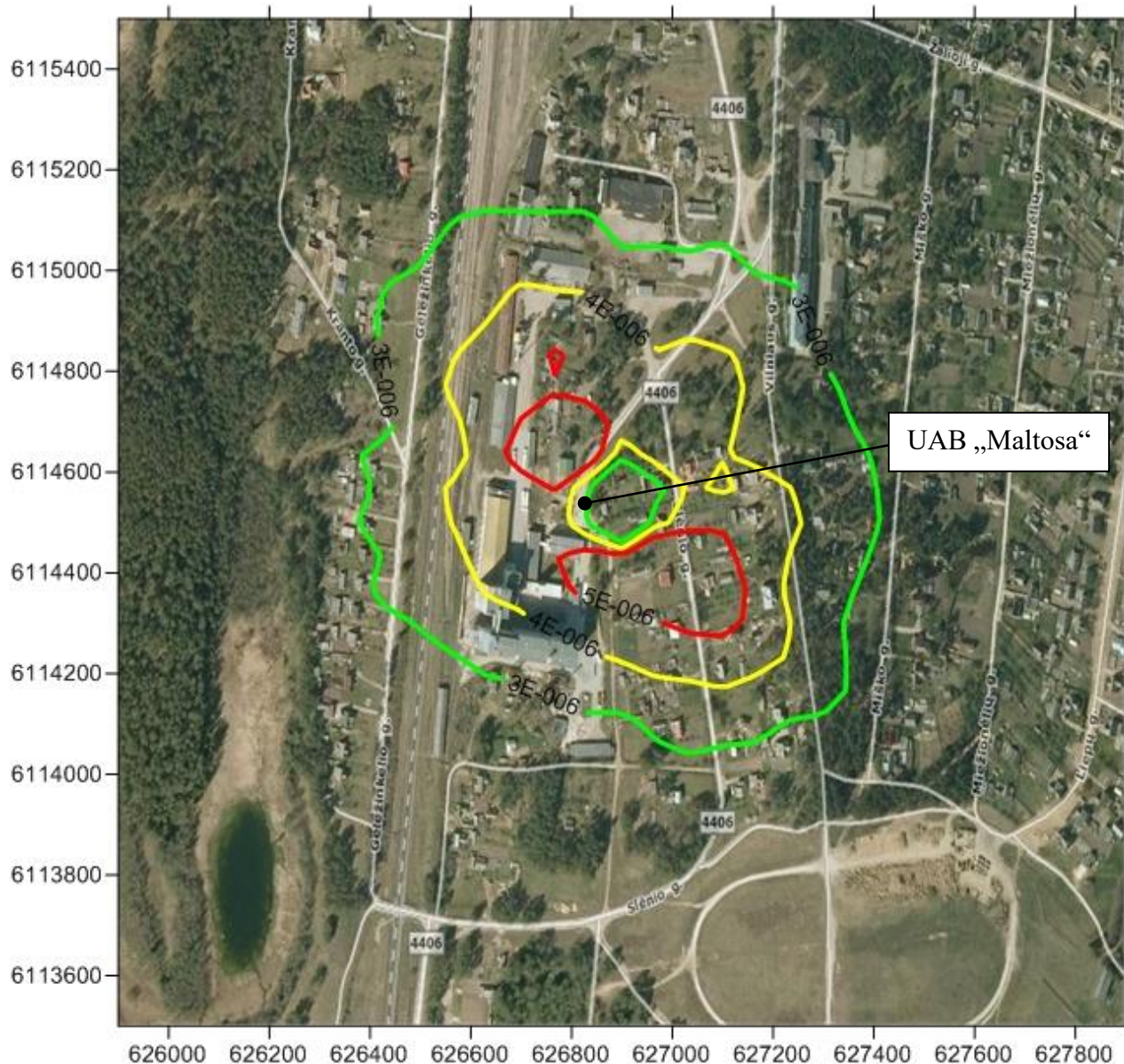
Sieros dioksido pažemio koncentracijų (mg/m^3) sklaidos prognozavimas – maksimali 99,7-ojo procentilio ilgalaikė 1 valandos SO_2 pažemio koncentracija

Maksimali 99,7-ojo procentilio ilgalaikė 1 valandos sieros dioksido pažemio koncentracija aplinkinėse teritorijose, sudaroma įmonės, su fonu : $0,00033 \text{ mg}/\text{m}^3$ (sudaro $0,0009 \text{ RV}$, kai $\text{RV} = 0,35 \text{ mg}/\text{m}^3$). Ši maksimali koncentracija pasiekiami $\sim 10\text{-}30 \text{ m}$ atstumu visomis kryptimis nuo taršos šaltinių. Tai yra didžiausia koncentracija, kuri susidarytų eksploatuojant įrenginius, esant nepalankioms meteorologinėms sąlygoms.

Sieros dioksido pažemio koncentracijų (mg/m^3) sklaidos prognozavimas – 99,2-ojo procentilio ilgalaikė 24 valandų SO_2 pažemio koncentracija

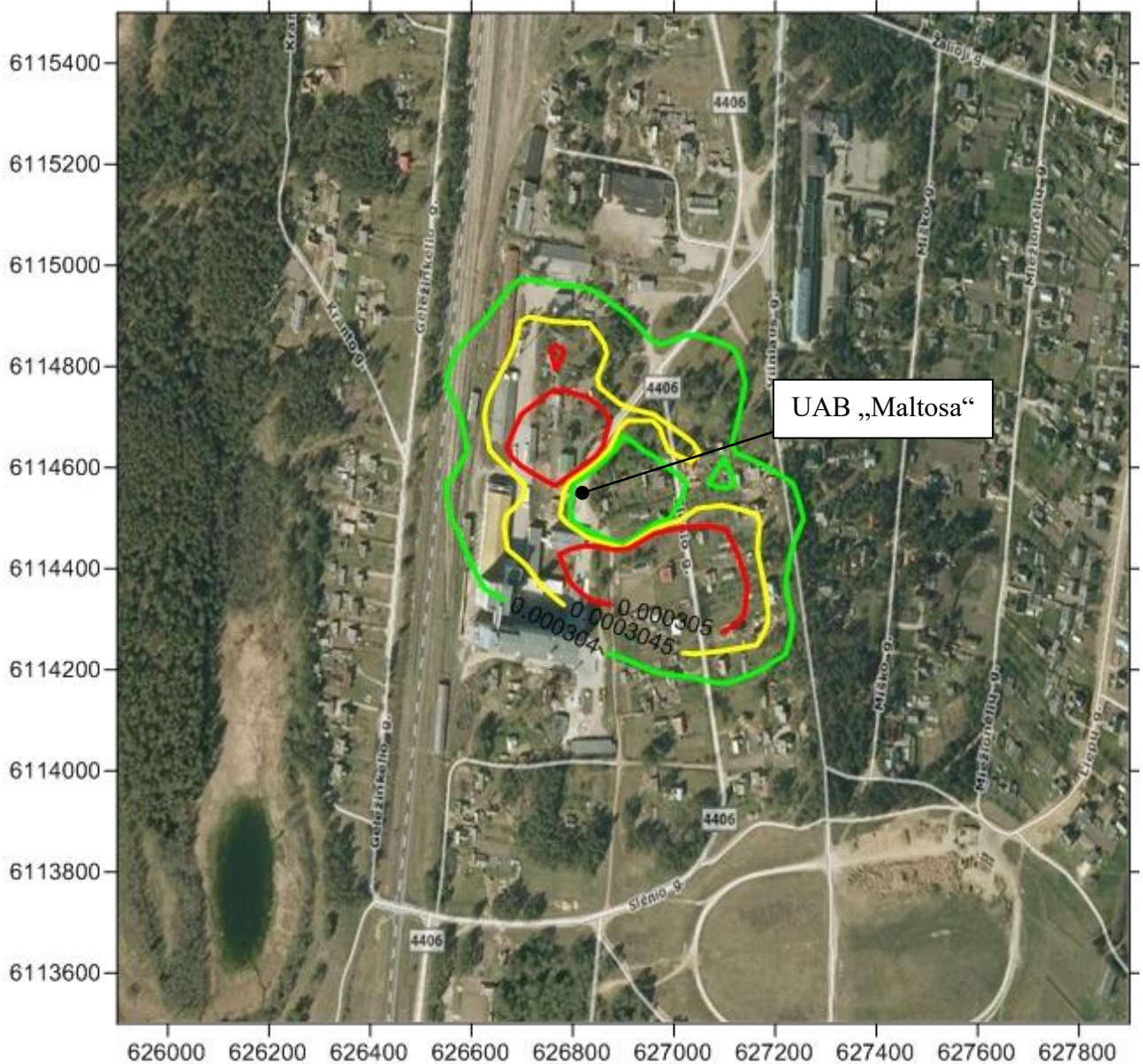
UAB "Maltosa", be fono
P 99.20 mg/m^3 SO_2 <All sour Z=2.0m- 24 val.

Maksimali 99,2-ojo procentilio ilgalaikė 24 valandų sieros dioksido pažemio koncentracija aplinkinėse teritorijose, sudaroma įmonės, be fono: $0,000007 \text{ mg}/\text{m}^3$ (sudaro $0,00006 \text{ RV}$, kai $\text{RV} = 0,125 \text{ mg}/\text{m}^3$). Ši maksimali koncentracija pasiekama ~ 10-30 m atstumu pietų kryptimi nuo taršos šaltinių. Tai yra didžiausia koncentracija, kuri susidaro eksploatuojant įrenginius, esant nepalankioms meteorologinėms sąlygoms.

Sieros dioksido pažemio koncentracijų (mg/m^3) sklaidos prognozavimas – 99,2-ojo procentilio ilgalaikė 24 valandų SO_2 pažemio koncentracija

UAB "Maltosa", su fonu
P 99.20 mg/m^3 SO_2 <All sour Z=2.0m- 24 val.

Maksimali 99,2-ojo procentilio ilgalaikė 24 valandų sieros dioksido pažemio koncentracija aplinkinėse teritorijose, sudaroma įmonės, su fonu: $0,00031 \text{ mg}/\text{m}^3$ (sudaro 0,003 RV, kai $\text{RV} = 0,125 \text{ mg}/\text{m}^3$). Ši maksimali koncentracija pasiekama ~ 10-30 m atstumu pietų kryptimi nuo taršos šaltinių. Tai yra didžiausia koncentracija, kuri susidaro eksploatuojant įrenginius, esant nepalankioms meteorologinėms sąlygoms.